

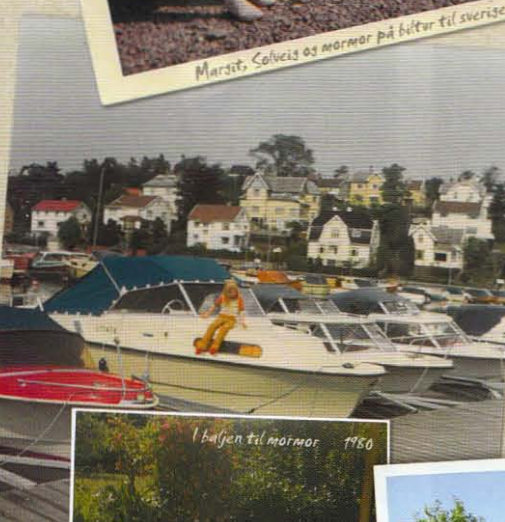
Margot, Solveig og mormor på biltur til Sverige 1967

To-frik etter piknik på fjellet 1976

Pappa med båten i Lysefjorden 1966

I bølgen til mormor 1980

Sin første skitur i Valdres 1983

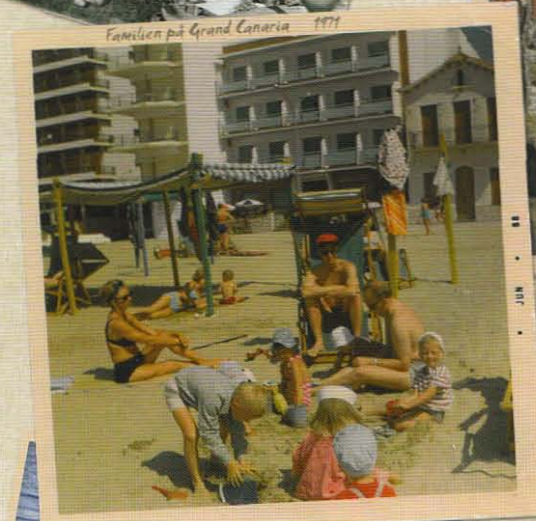
4/16 2007

Mormor og sønnen på hytta 1951

Solveig, Willem Solveig og Ivar 1952

Familien på Grand Canaria 1971

Oslofjorden 1999

Vikerøya 2001

JA, VI ELSKER FERIE

Nordmenn elsker ferie. Noen velger hytteferie, andre camping eller båtferie. Felles for alle er ønsket om en enkel ferie. Men da handler det ikke om enkel standard, verken til lands, til vanns eller på hjul.

Tekst: Mona Bidne. Foto: Privat

Nesten alle har hytte

Italienerne tilbringer fritiden i sine villaer, amerikanerne i sine log cabins, sveitserne i sine chaletter og russerne i sine dachaer. Men ingen er så ivrige hyttefolk som nordmenn. Vi elsker det enkle livet i naturen, og det har vi gjort helt siden starten på norsk hyttehistorie, forteller Finn Arne Jørgensen ved NTNUI som i mer enn ett år har forsket på norsk hytteliv.

Hele en av fem boliger i Norge er en fritidsbolig. Vi har en halv million hytter på 1,5 millioner husstander og over halvparten av befolkningen har tilgang til hytte. Det er ingen klare klasseskiller. Så og si alle samfunnslag har tilgang til hytte, forteller Jørgensen.

–Norsk hyttehistorie strekker seg tilbake til siste halvdel av 1800-tallet da Den Norske Turistforening la til rette for å gjøre landsbygda til feriemål. Frem til 2. verdenskrig bygde vanlige folk seg egne, små og enkle hytter like utenfor byen, gjerne i gangavstand hjemmefra. Det ble litt mer fart i hyttebyggingen etter krigen, noe som skyldtes en generell velstandssøkning og ikke minst innføring av en tredje ferieuke. Men det var først da det ble slutt på bilrasjoneringen i 1960 at hytteeierskapet virkelig eksploderte. Alle ville ha en hytte å kjøre til. Standarden var fortsatt forholdsvis enkel opp til syttitallet. Men da kvinnene strømmet ut i arbeidslivet skjedde det ting, spesielt på kjøkkenet. Kvinnene ville ha vann, hvitevarer, oppvaskbenk og elektriske apparater, og var pådriverne for økt komfort i hyttene, sier Jørgensen.

Fra 1983 til 2007 økte gjennomsnittlig bruksareal i nye hytter fra 62 til 101 kvadratmeter. I media kan vi lese om det ene hyttepalasset etter det andre som er godt over vanlig eneboligstørrelse og har bredbånd, boblebad og stor garasje. Men store og påkostede hytter er vel en trend av nyere tid?

–I sammenheng med den generelle velstandssøkningen har hyttene blitt mer påkostet. Men det er ikke et fenomen som kom med det gyldne nittitallet. Gjennom forskningen ser jeg at hytteeiere har jobbet med å øke komforten helt siden sekstitallet da den privateide hytta kom for alvor.

Hytteteierne har hele tiden vært i front med å legge inn strøm, varme, hyttedøer, solcellepaneler og annet som gjør livet mer komfortabelt.

–Nå er på mange måter idealhytta oppnådd, og mange begynner å drømme seg tilbake til det enkle igjen. Det handler ikke om å gå tilbake til det primitive, men at man i stedet for å etterligne gammel hyttestil med klokketårn og gresstak velger mer moderne og enkle hytter som arkitektene er forkjempere for. Som en motreaksjon til de store hyttefeltene med leiligheter og luksuspalasser, drømmer dessuten mange nå om hytter som ligger mer isolert til. Men uansett skal hytta ha en teknologi som skaper enkelhet. Vi skal ha tid til å slappe av og lade batteriene, avslutter Jørgensen.

Født med båt på vannet

Nordmenn er ikke bare verdens ivrigste hyttefolk, vi er også det landet med flest båter per innbygger. Med stort og smått er det opp mot 850.000 båter her i landet, noe som betyr at en stor andel nordmenn er født med en båt i familien.

–Båt er jo for mange et alternativ til hytte, sier administrerende direktør Erlend Prytz i Norboat, og peker på tiden før finanskrisen da folk fort måtte betale 3 millioner kroner for en hytte uten strøm og vann mellom Kristiansand og Strømstad. Når man for 500-600.000 kroner kan få en 33 fots seilbåt med god komfort og grei plass til seks personer blir det et godt økonomisk alternativ. Dessuten liker mange å kunne flytte på seg hvis de ikke liker naboen.

–Men også båtfolk er opptatt av komfort. Selv mindre båter har fått mer og mer elektronikk og utstyr de siste årene. Folk vil ha toalett, varmeapparat, ferskvannsdusj og mulighet for å lage seg mat. I tillegg er særlig menn opptatt av GPS, kartplotter og annet elektronisk utstyr. Ja, til og med radar, selv om mange ofte bare ferdes rundt i Blindleia, ler Prytz.

–En ny trend som har gjort seg gjeldende den siste tiden er "nøkkelen-i-døra-båt". Det handler om tidsklemma. Folk har ikke tid til å pusse båt selv og leverer derfor båten til en marina om høsten og henter

den ferdig pusset om våren. Det gjelder for en stor del motorbåtfolket, mens enkelte deler av snekkemiljøet og seilmiljøet fortsatt pusser båten selv. I tillegg ser vi en økning av folk som liker gamle klassikere og synes det er gøy å renovere og vedlikeholde disse, avslutter Prytz.

Camping for alle

Nordmenn er også utpregede campingmennesker. I fjor var det 8,6 millioner overnattinger på norske campingplasser, og nordmenn sto for over seks millioner av dem.

Informasjonssjef Christian I. Wangberg i Norsk Caravan Club tror camping blir en ny trend, og ser at klubben stadig får nye medlemmer født på 70- og 80-tallet.

–Nå er på mange måter idealhytta oppnådd, og mange begynner å drømme seg tilbake til det enkle igjen.

–Våre svenske kolleger spår en retrotrend når det gjelder camping. Folk søker tilbake til det enkle liv med fokus på det sosiale og det å være sammen med familien. Det er stor etterspørsel etter brukte bobiler og campingvogner. Og campingvogner og bobiler har vært i gjennom en enorm utvikling siden sekstitallet. De har blitt større og mer avanserte, og har gjerne dobbeltseng, håndklevarmere på badet, dusj, mikrobølgeovn, flatskjerm, eller til og med hjemmekino, og gjerne varmekabler i gulvet.

De som camper mest er aldersgruppen mellom 25 og 49 år med barn. Ellers er camperne en bredt sammensatt gruppe. I førersetet på en campingvogn eller bilbil finner du alt fra bankdirektører til tannleger, revisorer og bussjåfører. Felles for alle er at de elsker camping som ferieform. En undersøkelse blant medlemmene viser at det særlig er frihetsfølelsen de liker. Det å kunne dra hvor de vil når de vil er noe de setter stor pris på. Samtidig finnes det en stor gruppe "fastliggere" som bruker campingvognen som hytte, avslutter Wangberg.